ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 15 lipca 1931

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 30 zł, półrocznie 15 zł, kwartalnie 7,5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 36 zł, półrocznie 18 zł, kwartalnie 9 zł. Numer pojedyńczy 1,5 zł.

NR. 14 Wydawca: *Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.* **ROK 10**

Ochrona karna interesów wierzycieli.

Nie wymaga chyba dowodzenia twierdzenie, że ukształtowanie zakresu ingerencji kodeksu karnego do codziennych stosunków życia gospodarczego nie jest dla rozwoju tego życia obojętne. To też dla informacji pragniemy podkreślić te szczególne dyspozycje karne, pomijając, oczywiście, typowe i ustalone przestępstwa pospolite, jakie wprowadza projekt nowego ogólno-polskiego kodeksu karnego (przyjęty przez Komisję Kwalifikacyjną w II czytaniu), a które mają znaczenie ze stanowiska ochrony karnej normalnych stosunków życia gospodarczego.

Należą tu przedewszystkiem przestępstwa na szkodę wierzycieli.

Pierwsza zkolei dyspozycja karna w tej grupie przestępstw ujęta jest we wspomnianym projekcie w ten sposób, że ulega karze (areszt do lat 3) ten, kto lekkomyślnie przez życie zbytkowe, grę, spekulację, zawieranie ryzykownych umów, zmniejszanie lub obciążanie swego majątku, wadliwe prowadzenie interesów pogarsza swe położenie majątkowe, jeżeli skutkiem tego nastąpiła jego niewypłacalność lub ogłoszono jego upadłość.

Tak więc przestępstwo uważa się za spełnione dopiero z chwilą, gdy nastąpi skutek przestępny, t. j. gdy dłużnik stał się niewypłacalny, czyli przestał regulować swe zobowiązania, przyczem wyrazić się to musi w postaci zdecydowanej, trwałej, tak aby dało podstawę do ogłoszenia upadłości.

Gdy przeto skutek nastąpi i gdy ustalone będzie ze strony dłużnika działanie lekkomyślne (dłużnik przewidywał możliwość nastąpienia niewypłacalności z powodu swego działania, ale łudził się, że uniknie tego) w jednej z wyszczególnionych postaci (wystarczy nawet wadliwe prowadzenie interesów, przyczem wadliwość ta musi być przedmiotowo oczywista), skutkiem czego nastąpiło bezpośrednio pogorszenie jego położenia majątkowego, z tą chwilą dopiero może lekomyślny dłużnik ulec karze.

Gorzej jest, gdy dłużnik jest więcej niż lekkomyślny, ale wręcz nieuczciwy, a więc gdy „działa" w zamiarze pokrzywdzenia swych wierzycieli, czy to doprowadzając siebie świadomie do stanu niewypłacalności, która musi nastąpić lub godząc się na doprowadzenie siebie do takiego stanu, czy też wprawdzie jego zły zamiar nie idzie tak daleko, by do zdecydowanej niewypłacalności doszło, ale świadomie pogarsza on swe położenie majątkowe, działając jednym z wymienioych sposobów (życie zbytkowe, gra, spekulacja, zawieranie ryzykownych umów, zmniejszanie lub obciążanie swego majątku, wadliwe prowadzenie interesów), choćby stan niewypłacalności nie nastąpił.

W pierwszym wypadku sankcja karna jest wyższa (więzienie do lat 5) niż w drugim (więzienie do lat 3), którego uchwycenie wobec braku niezbędnego dla bytu przestępstwa skutku przedmiotowego (stan niewypłacalności lub ogłoszenie upadłości) będzie w praktyce życiowej dość trudne. Zazwyczaj odpowiedzialność w tym drugim wypadku będzie wchodziła w grę, nie gdy faktycznie stan niewypłacalności nieuczciwego dłużnika nastąpi. ale gdy udowodnione mu będzie tylko świadome działanie na pokrzywdzenie wierzycieli bez przewidywania możliwości nastąpienia stanu niewypłacalności, do której też nie dążył, ani się z taką możliwością w świadomości swej nie godził.

Wyższą sankcją karną (więzienie do lat 5) zawarowane jest w omawianym projekcie umyślne działanie nieuczciwego dłużnika na pokrzywdzenie wierzycieli w postaci bezpośredniej, a więc przez ukrywanie przedmiotów majątkowych lub przez zmyślanie zobowiązań.

Szczególną zaś formą działania z zamiarem pokrzywdzenia wierzycieli jest spłacanie lub zabezpieczanie przez nieuczciwego dłużnika niektórych wierzycieli, gdy nie może zaspokoić wszystkich (karze do 3 lat aresztu). Oczywiście przepis ten wiąże się z postanowieniami prawa prywatnego, dotyczącemi trybu spłacenia wierzycieli w razie zbiegu wierzytelności.

Na uwagę zasługuje przepis omawianego projektu, że za wymienione przestępstwa odpowiada nietylko sam nieuczciwy dłużnik, ale każdy, kto mu w popełnianiu tych przestępstw dopomaga, a nawet ten, kto bez porozumienia się z dłużnikiem z tych czy innych względów na własną rękę działa na szkodę jego wierzycieli.

Zkolei zagrożone jest karą nieuczciwe postępowanie wierzyciela, który za cenę korzyści majątkowych w czasie postępowania upadłościowego lub zapobiegawczego działa na szkodę innych wierzycieli (kara do 3 lat więzienia). Tej samej karze ulega osoba, dłużnik czy osoba trzecia, sprowadzająca wierzyciela na taką drogę postępowania.

W dalszym ciągu spotykamy w omawianej grupie przestępstw, a więc traktowane ze stanowiska zabezpieczenia interesów wierzycieli, przepisy, dotyczące nieprowadzenia lub fałszywego prowadzenia rachunkowości kupieckiej. A więc za samo nieprowadzenie ksiąg, gdy prawo do tego zobowiązuje, przewidywana jest kara względnie niska (areszt do 6 miesięcy lub grzywna), ale za prowadzenie ksiąg w sposób niezgodny z prawdą, a także za uszkadzanie, ukrywanie, przerabianie lub podrabianie ksiąg handlowych grozi już kara wysoka (więzienie do 5 lat).

Wreszcie, omawiany projekt waruje względnie wysoką sankcją karną (więzienie lub areszt do 2 lat) interesy wierzyciela egzekwującego, co jest bardzo pilną potrzebą życiową. A mianowicie, karą powyższą zagrożone jest udaremnienie egzekucji przez uszkadzanie, ukrywanie, zbywanie lub obciążanie mienia, zajętego lub ulegającego zajęciu.

Na zakończenie omawianego rozdziału projektu kodeksu karnego widnieje ważny przepis, stanowiący, że kierownik warsztatu gospodarczego, a więc zarządca, dyrektor i t. p. odpowiada za działanie na szkodę wierzycieli tak, jak gdyby sam był jego właścicielem.

Z powyższego pobieżnego omówienia grupy przestępstw na szkodę wierzycieli według projektu kodeksu karnego, przyjętego w II czytaniu przez Komisję Kodyfikacyjną, widać wyraźnie, że troską Komisji było możliwie szerokie ujęcie ochrony karnej interesów wierzycieli ze stanowiska interesów ogólnych życia gospodarczego kraju. Myśl komisji szła słusznie nadewszystko w kierunku wzmocnienia zaufania kredytowego w stosunkach gospodarczych. To też w motywach projektu czytamy:

„Na zaufaniu polega możliwość szybkiego rozwoju gospodarczego. Jednym z powodów, dla których życie gospodarcze Państwa Polskiego jest w powija-

kach, jest bardzo wysoki stopień niebezpieczeństwa dla przedsiębiorczości prywatnej, dla udzielania kredytów, wynikający z braku elementarnej uczciwości ludzi, operujących obcemi pieniędzmi. Uczciwość wytwarza zaufanie, a zaufanie obniża stopę procentową kredytu, a niska stopa procentowa rozstrzyga o możliwości zysku i staje się podnietą dla życia ekonomicznego. Ustawodawca nie może być dość surowym dla ludzi, którzy o tem zapominając, dopuszczają się zamachów na równowagę życia gospodarczego."

Centralna Organizacja Przemysłu Polskiego.

Pod koniec ubiegłego miesiąca w Zakopanem odbyły się obrady Centralnego Związku Polskiego Przemysłu Górnictwa Handlu i Finansów, Naczelnej Organizacji Zjednoczonego Przemysłu i Rolnictwa Zach. Polski oraz Związku Przemysłu Górnośląskiego, podczas których głównym punktem rozmów i narad była sprawa złączenia się tych organizacyj w jeden potężny związek centralny pod nazwą: „Centralna Organizacja Przemysłu Polskiego", z siedzibą w stolicy Państwa.

Do opracowania zasad i podstaw projektowanego połączenia organizacyj przemysłowych wybrano: ks. Janusza Radziwiłła, jako neutralnego przewodniczącego, z mężów zaufania zaś obu organizacyj powołano z Naczelnej Organizacji Zjednoczonego Przemysłu i Rolnictwa Zachodniej Polski: Żychlińskiego, Plucińskiego, Faltera, Psarskiego, Ciszewskiego, Dworzańczyka, Szydłowskiego, Drzażdżyńskiego, Przybylskiego zaś z Centralnego Związku: Stanisława ks. Lubomirskiego, Hołyńskiego, Jeziorańskiego, Kernbauma, Laurysiewicza, Łempickiego, Natansona Przedpełskiego i Wierzbickiego.

Komisja ta wybrała specjalną podkomisję, która opracuje statut i przedstawi swoje wnioski do dnia 15. bm. Po ewentualnem skorygowaniu i zatwierdzeniu prac podkomisji zbiorą się ponownie obie centralne organizacje gospodarcze, aby już ostatecznie powołać do życia jedną wspólną reprezentację. Prace likwidacyjne miałyby potrwać do 1 stycznia r. p.

Jak się dowiadujemy przyszła organizacja ma obejmować 11 zasadniczych grup gospodarczych, do których będą należały poszczególne pokrewne branże. Wszystko to ma ustalić wspomniana podkomisja. Poza tem komisja będzie szukała odpowiednich form dla ściślejszej współpracy z organizacjami rolniczemi. Jak wiadomo przemysł rolniczy Polski Zachodniej jest cały reprezentowany w Naczelnej Organizacji i jego udział w przyszłej wspólnej reprezentacji nie budzi zastrzeżeń.

Decentralizacja przy rozdawnictwie robót i dostaw rządowych, regjonalnym postulatem Ziem Zach. Pol.

Koła gospodarcze województwa Poznańskiego i Pomorskiego wskazują na konieczność decentralizacji przy rozdawnictwie robót i dostaw na rzecz Skarbu Państwa, uzasadnione względami następującemi:

Jakkolwiek w zasadzie decydującą powinna być caeteris paribus, w każdym razie oferta najtańsza, jednakże słuszne jest i uzasadnione wielokrotnie podnoszone prze sfery interesowane żądanie większego, niż dotychczas uwzględnienia firm miejscowych, nawet pozornie nieco droższych. Wyższa oferta firm miejscowych niejednokrotnie jest powodowana mniejszemi rozmiarami danego przedsiębiorstwa i szczupłemi przydziałami dostaw i robót publicznych, często także położeniem geograficznem odnośnego miasta, bardziej oddalonego od ośrodka surowców, specjalnemi warunkami drożyźnianemi itp. Mimo to w granicach 5 proc. oferta taka nie będzie dla Skarbu Państwa droższa, jeżeli uwzględni się koszty przesyłki dostawy miejscowej do miejsca siedziby urzędu, który ma dostawę konsumować względnie zużyć na swoje cele. Ponadto decentralizacja dostawnictwa ma swoje uzasadnienie także w tem, że nie można od przedsiębiorstw szczególnie prowincjonalnych, domagać się tylko ogromnych świadczeń na rzecz Skarbu Państwa w postaci podatków, nie dając im razem sposobności do zarobków z funduszów publicznych, przeznaczonych na dostawy i roboty publiczne. Proponowane zatem pierwszeństwo firm miejscowych w granicach 5 proc. ceny ofertowej nie byłyby żadnym przywilejem dla tychże lecz aktem sprawiedliwości i rozumnego starania o rozbudowę i rozwój przemysłu nietylko w pewnych centrach Państwa, ale na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a Skarb Państwa nie poniósłby nawet żadnej ofiary materjalnej z tej przyczyny.

Koła gospodarcze witają z zadowoleniem zamiar powołania do życia komisji do spraw zamówień rządowych przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu, mającej współdziałać przy rozdziale zamówień rządowych w roku budżetowym 1931/32 w drodze wydawania opinji, do jakich okręgów przemysłowych, względnie zakładów należy kierować zamówienia. Życiu gospodarczemu przyniosłoby niewątpliwie ulgę, gdyby wymieniona komisja okazała zrozumienie dla przedstawionych powyżej względów, przemawiających za decentralizacją polityki zamówień rządowych i kierunek ten również w praktyce znalazł pełne zastosowanie.

Równocześnie należy prosić wymienioną komisję, aby zechciała zwrócić uwagę na konieczność dotrzymania przez Państwo zobowiązań, przyjętych w stosunku do nowopowstałych przemysłów, pracujących na rzecz Skarbu Państwa.

Jako charakterystyczny przyczynek, oświetlający dzisiejszy stan rzeczy w omawianej dziedzinie, można przytoczyć przykład jednej z zachodnio-polskich spółek akcyjnych, która mogłaby powiększyć swój stan zatrudnienia o około 2.200 pracowników, gdyby kompetentna władza centralna dotrzymała zobowiązań, jakie w swoim czasie posłużyły jako podstawa do uruchomienia nowego działu produkcyjnego. Dział ten dzisiaj chroma z powodu braku zamówień, które odnośna władza kieruje do innych firm, nie zaś do wspomnianej spółki akcyjnej, z którą posiada umowę.

Jeśli chodzi o rzemiosło koniecznie jest wydanie obowiązujących wskazówek dla władz państwowych oraz zalecenie samorządom terytorjalnym, ażeby przy przetargach dostaw i robót wchodzących w zakres zawodów rzemieślniczych uwzględniono tylko oferty osób uprawnionych do wykonywania danego rzemiosła.

Prolongata cofniętych koncesyj na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych.

W związku z upływającym 30. ub. m. terminem prolongat likwidacyjnych cofniętych koncesyj na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych, Ministerstwo Skarbu poleca Izbie Skarbowej nie udzielić dalszej prolongaty likwidacyjnej tym detalicznym sprzedawcom napojów alkoholowych, którym władze skarbowe prawomocnie cofnęły, względnie odmówiły koncesyj skarbowych:

1. na żądanie władz administracji ogólnej,
2. za nadużycia skarbowe,
3. opróżnionej po zmarłym członku rodziny,
4. z powodu niemożności wykazania się z posiadania ważnej koncesji (uprawnienia), wydanej zgodnie z obowiązującemi przedtem przepisami przez władzę przemysłową, względnie samorządową, lub niezgłoszenia w swoim czasie posiadanych takich uprawnień do rejestracji po myśli postanowień § 68

rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 10 marca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 218), wreszcie

5. tym wszystkim, których skargi z powodu cofnięcia lub odmowy wydania koncesji skarbowej Najwyższy Trybunał Administracyjny oddalił, jako prawnie nieuzasadnione, względnie umorzył z powodu niezachowania ustawowego terminu do wniesienia skargi.

Co do pozostałych detalicznych sprzedawców napojów alkoholowych, którym termin likwidacji ich przedsiębiorstw upływa z dniem 30 czerwca b. r. upoważnia się Izbę Skarbową do udzielenia dalszej prolongaty likwidacyjnej do dnia 31 grudnia 1931 r., o ile właściwy Wojewoda nie podniesie w poszczególnych wypadkach sprzeciwu.

Ministerstwo Skarbu poleca Izbom Skarbowym bezzwłocznie udzielić Wojewodom wykaz sprzedawców, korzystających w bieżącem półroczu z prolongaty likwidacyjnej w celu umożliwienia im wydania opinji.

Zarazem upoważnia Ministerstwo Skarbu Pana Prezesa Izby Skarbowej do udzielenia, w wyjątkowych, na szczególne uwzględnienie zasługujących wypadkach, tym detalicznym sprzedawcom, których przedsiębiorstwa, po myśli punktu 3 niniejszego zarządzenia, miałyby ulec likwidacji z końcem 30. 6. b. r. dalszej prolongaty terminu likwidacyjnego do końca grudnia b. r., o ile stwierdzonem będzie, że wymienieni sprzedawcy nie posiadają innego warsztatu pracy, względnie źródła utrzymania, a korzystając z prolongat terminu likwidacyjnego na mocy poprzednich zarządzeń Ministerstwa Skarbu nie dopuścili się nadużyć na szkodę Skarbu Państwa.

Równocześnie poleca się Izbie Skarbowej przedłożyć Ministerstwu w terminie do dnia 15 lipca b. r. wykaz imienny tych detalicznych sprzedawców, którym odmówiono dalszej prolongaty likwidacyjnej, poza dzień 30 czerwca b. r. z wyraźnem zaznaczeniem powodu odmowy, w terminie zaś do 1 sierpnia b. r. imienny i motywowany wykaz tych sprzedawców, którym po myśli ust. 4-go niniejszego zarządzenia przedłużono w drodze wyjątku termin likwidacji do dnia 31. 12. 31. r. (Okólnik Minist. Skarbu z dnia 11. 6. 31 r. L. D. VI. 4391/Konc./31).

Sprawy socjalne

Nowa taryfa niebezpieczeństwa w poznańskiej Ubezpieczalni Krajowej.

Ubezpieczalnia Krajowa w Poznaniu, wydział nieszczęśliwych wypadków, przystąpiła po upływie statutowo przewidzianego okresu do rewizji taryfy niebezpieczeństwa dla poszczególnych działów przemysłu i handlu. Opinjowanie projektu, opracowanego przez Ubezpieczalnię, przeciągnęło się naskutek tego, że organizacje przemysłowe Zachodniej Polski zażądały odroczenia wejścia w życie nowej taryfy aż do dokładnego przestudjowania całego materjału przez specjalną komisję. Po odbyciu ostatniego posiedzenia Komisji w drugiej połowie maja, została nowa taryfa niebezpieczeństwa uzgodniona.

Przy uchwałach swych, dotyczących poszczególnych tytułów, kierowała się Komisja następującemi wytycznemi:

Celem ustalenia prawidłowej i jasnej nomenklatury, umożliwiającej należyte zaliczenie poszczególnych przedsiębiorstw, kierowali się członkowie Komisji własnem doświadczeniem i wiedzą, porównywali brzmienie odpowiednich tytułów taryfy lwowskiej, śląskiej i zagranicznej oraz wysłuchali opinji rzeczoznawców.

Układ taryfy i podział na grupy pozostawiono niezmieniony wobec nieukończenia prac Komisji ministerjalnej. Komisja upoważniła Zarząd Ubezpieczalni Krajowej do zmiany układu taryfy w porozumieniu z Ministerstwem Pracy i Opieki Społecznej.

Ustalając klasy niebezpieczeństwa opierała się Komisja na materjale, przedłożonym przez wydział statystyczny Ubezpieczalni Krajowej oraz na przeprowadzonych przez Inspektorat Techniczny Ubezpieczalni Krajowej obliczeniach. Dla tytułów, które wykazały liczbę pracowników w pięcioleciu 1925—1929 powyżej 1.000 przeprowadzano obliczenie według polecenia Ministerstwa. Wyniki porównano z dotychczasowem zaliczeniem, uwzględniając cyfry z roku 1930, i na tych przesłankach opierano uchwałę. Dla tytułów mniej ważnych przyjmowano miarę niebezpieczeństwa według średniej arytmetycznej i postępowano jak przy tytułach ważniejszych. Przy tytułach martwych starano się dostosować zaliczenie do tytułów analogicznych i nie odbiegać zbytnio od dotychczasowego zaliczenia, względnie nieaktualne skreślić.

Ubezpieczalnia Krajowa przedłożyła taryfę Ministerstwu Pracy i Opieki Społecznej do zatwierdzenia.

Nieprawne ubezpieczenia podmajstrzych w Zakładzie Pracowników Umysłowych.

W okólniku Związku Przemysłu Włókienniczego w Państwie Polskiem w Łodzi, z dnia 9. ub. m., czytamy, co następuje:

„Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, nie stosując się do tez, wydanych przez Ministra Pracy w sprawie ubezpieczenia w Z. U. P. U. podmajstrzych przemysłu włókienniczego, oraz pomimo braku wszelkiego uprawnienia do wydawania jakichkolwiek orzeczeń, w dalszym ciągu ubezpiecza z urzędu wszystkich podmajstrzych w przedsiębiorstwach, zrzeszonych w naszym Związku na zasadzie wydawanych przez siebie orzeczeń i obciąża firmy składkami i odsetkami za zwłokę za tak ubezpieczonych podmajstrzych wstecz od 1. I. 1928 r.

Członkowie nasi pomimo, iż takie ubezpieczenie podmajstrzych, jako bezprawne, możnaby pozostawić bez odpowiedzi, wnosili odwołanie do urzędów wojewódzkich i Ministra Pracy, powołując się na formalną nieważność ubezpieczeń, jak i na merytoryczną niesłuszność ubezpieczenia podmajstrzych, którzy są bezsprzecznie pracownikami fizycznymi. Z. U. P. U. jednakże przed rozstrzygnięciem sporu staje na gruncie prawomocności swoich orzeczeń i nadaje im rygory natychmiastowej wykonalności. Dopóki kroki te nie wychodziły poza ramy korespondencji, uważaliśmy za stosowne spokojnie wyczekiwać orzeczenia instancji, gdyż wydane naskutek naszych zabiegów przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej tezy w tej sprawie, nie pozostawiają wątpliwości co do stanowiska, jakie zajmą w tej sprawie dalsze instancje. Jednakże w dniu 25 kwietnia zgłosił się do jednego z naszych członków komornik z nakazem zapłaty w ciągu trzech dni 47.000 zł, należnych rzekomo za ubezpieczonych z urzędu podmajstrzych.

Takie bezprawne postępowanie Z. U. P. U. naraża zrzeszone w naszym Związku przedsiębiorstwa na poważne trudności wobec wysokiej cyfry pretensyj Z. U. P. U. i ściąganie ich w obecnych warunkach musi pociągnąć za sobą nieobliczalne następstwa. Wobec tego zwróciliśmy się do Dyrektora Departamentu Ubezpieczeń w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej z prośbą o zabronienie Z. U. P. U. w drodze nadzoru egzekwowania pretensyj z tytułu składek za ubezpieczonych z urzędu podmajstrzych.

Interwencja ta odniosła skutek i na konferencji, jaką przedstawiciel nasz odbył następnie z dyrektorem Z. U. P. U. p. Siwkiem, ustalone zostało ostatecznie, że do czasu rozstrzygnięcia odwołań od orzeczeń Z. U. P. U. składki za ubezpieczonych z urzędu nie będą egzekwowane.“

O zwolnienie z obowiązku ubezpieczenia na wypadek bezrobocia pracowników fizycznych, zatrudnionych przez organizacje zawodowe.

Ustawa o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia pracowników fizycznych przewiduje, że obowiązkowi temu podlegają wszyscy pracownicy w zakładach, zatrudniających przeszło 5 pracowników, i o ile zakłady te są prowadzone w sposób przemysłowy. Ponieważ organizacje zawodowe, które zatrudniają gońców, woźnych i t. p. personel nie zaliczający się do pracowników umysłowych, nie należą do zakładów, względnie instytucyj prowadzonych w sposób przemysłowy, zwróciły się niektóre organizacje, jak np. Zachodnio-Polski Związek Cukrowni do Zarządu Funduszu Bezrobocia o zwolnienie z obowiązku ubezpieczenia zatrudnionych u siebie woźnych, gońców i t. p. pracowników. Zarząd Główny Funduszu Bezrobocia, który rozważył sprawę, ustalił interpretację, że w sposób przemysłowy prowadzone są wszelkie zakłady trudniące się wytwarzaniem, przetwarzaniem, wymianą dóbr i usługami zawodowemi dla osób trzecich. Skoro organizacja zawodowa obsługuje wyłącznie swych członków, nie służy osobom trzecim, pracownicy jej nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek bezrobocia. Jest to tem więcej słuszne, że pracownicy ci nie uzyskaliby uprawnień do pobierania zasiłków, nawet gdyby opłacono dla nich składki na rzecz Funduszu Bezrobocia.

Smutna statystyka bezrobocia światowego.

Groźne i zastraszające rozmiary bezrobocia światowego, to źródło wszelkich zamieszek, rabunków i niepokojów notowanych ze wszystkich stron świata. Zazębiający się głęboko w istnienie i byt ludzkości ogólny kryzys gospodarczy, jak o tem wszyscy już wiemy, nie jest, niestety, zjawiskiem przejściowem lecz zło, z którem walczyć będzie trzeba jeszcze przez dłuższy czasokres. Z poniższej statystyki przekonać się możemy, w jakich rozmiarach klęska bezrobocia owładnąć zdołała kraje całego niemal świata. Stan bezrobocia przedstawiał się bowiem ostatnio, jak następuje:

	Ilość bezrob. w miljonach	Proc. stosunek do ludności
Stany Zjedn. Amer.	7,50	6,1
Niemcy	4,90	7,7
Anglja	2,70	5,5
Francja	0,35	0,9
Szwajcarja	0,02	0,6
Belgja	0,12	1,5
Holandja	0,14	1,7
Szwecja	0,08	1,3
Norwegja	0,03	1,0
Danja	0,07	2,0
Włochy	1,10	2,7
Austrja	0,34	5,1
Czechosłowacja	0,40	2,8
Finlandja	0,03	0,4
Polska	0,30	0,9
Węgry	0,12	1,4
Jugosławja	0,01	0,1
Rumunja	0,05	0,2
Kanada	0,12	1,2
Australja	0,21	3,3
Nowa Zelandja	0,01	0,6

Biorąc pod uwagę procentualny stosunek do ludności natenczas według powyższego zestawienia, klęska bezrobocia przybrała w ostatnich tygodniach najgroźniejsze rozmiary w Niemczech, wynosząc 7,7 proc., poczem następują Stany Zjednoczone Ameryki 6,1 proc., zkolei zaś Anglja walcząca bodaj najdłużej z plagą bezrobocia, z dzisiejszym stanem 5,5 proc., wreszcie Austrja 5,1 proc., zatem kraje o najwyższym stopniu uprzemysłowienia.

Polska z niecałym 1 proc. bezrobotnych w stosunku do liczby ludności, nie wykazuje w tej statystyce pozornie tak groźnego stanu, lecz z uwagi na młody nasz i mniej odporny organizm uprzemysłowienia oraz depresję stanu rolnego, stanowiącego około 80 proc., odczuwa w osłabionem tętnie rozwojowem wpływ ogólnego kryzysu w wyższej i dotkliwszej mierze, aniżeli kraje o tradycyjnej potędze ekonomicznej.

Sprawy celne

Wystawianie przez urzędy celne świadectw pochodzenia.

Celem uproszczenia wymiany międzynarodowej, Polska zawarła umowy z całym szeregiem państw w sprawie wzajemnego honorowania świadectw pochodzenia, wystawianych przez urzędy celne. Doniedawna świadectwa pochodzenia były wystawiane wyłącznie przez izby handlowo-przemysłowe, co jest niedogodne, gdyż świadectwa te muszą być wizowane przez właściwe konsulaty. Ten sposób wystawiania świadectw jest nietylko uciążliwy, ale i kosztowny. Niektóre państwa traktują opłaty konsularne za wizowanie świadectw jako dodatkową ochronę celną, pobierając je często w wysokości, dochodzącej do 2 proc. wartości fakturowej towaru. Polsce udało się uniknąć tych opłat w ten sposób, że na zasadzie specjalnych porozumień przekazano urzędom celnym prawo wystawiania tych świadectw, przyczem obowiązek uzyskiwania wizy konsularnej na tego rodzaju świadectwie odpada. Dotychczas weszły w życie odnośne umowy z następującemi państwami: Francją, Szwajcarją, Estonją, Holandją, Danją, Włochami, Bułgarją, Norwegją i Szwecją.

Po wejściu w życie takiej umowy Ministerstwo Skarbu okólnikiem zawiadamia każdorazowo wszystkie urzędy celne o wzorze świadectwa pochodzenia, jakie powinno być honorowane, o ile zostało wystawione przez urzędy celne danego państwa. W ten sposób szereg państw od pewnego czasu korzysta z tego udogodnienia, podczas gdy polskie urzędy celne nie były poinformowane, w jaki sposób one mają wystawiać świadectwa pochodzenia, wskutek tego faktycznie z tego udogodnienia korzystał wywóz z innych państw, natomiast eksporterzy polscy musieli w dalszym ciągu opłacać wizy konsularne.

Dopiero w nr. 141 „Monitora Polskiego" z dnia 22 czerwca ogłoszono okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 2 czerwca 1931 r. w sprawie świadectw pochodzenia, wystawianych przez urzędy celne na wywożone zagranicę towary krajowe. Od tej chwili również polskie towary będą korzystały z tych samych udogodnień, co towary państw obcych.

Do wystawiania świadectw upoważnione zostały wszystkie urzędy celne I. klasy, przyczem świadectwo pochodzenia może być wystawione albo przez urząd dokonywujący odprawy celnej wywozowej, albo też przez urząd, z którego okręgu jest towar wywożony.

Do sporządzania świadectwa jest zobowiązany eksporter, który według ustalonego wzoru dla danego państwa sporządza projekt świadectwa pochodzenia w dwóch egzemplarzach. Do świadectwa winna być dołączona faktura albo zaświadczenie eksportowe, jeśli towar korzysta z zwrotu cła lub zwolnienia od cła wywozowego. Jeden egzemplarz świadectwa strona podpisuje, stwierdzając w ten sposób prawdziwość przytoczonych w świadectwie danych, drugi zaś egzemplarz po sprawdzeniu podpisuje urząd, zachowując jako dowód egzemplarz podpisany przez petenta. Świadectwa pochodzenia wystawione przez urzędy celne są wolne od opłaty stemplowej. Niestety, ilość państw, które zgodziły się na to udogodnienie, jest

jeszcze niewielka, ale, o ile nam wiadomo, rząd czyni wysiłki w tym kierunku, czego zresztą jest dowodem powolne lecz stałe powiększanie się listy państw, których świadectwa pochodzenia, wystawiane przez urzędy celne, są uznawane na zasadzie wzajemności przez Polskę.

Zakończenie prac nad nową taryfą celną.

Prace komisji międzyministerjalnej pod przewodnictwem dyrektora dep. przemysłowego w M. P. i H. Dąbrowskiego nad drugą częścią nowej taryfy celnej, obejmującą pozostałych 9 działów, są już na ukończeniu. Jak wiadomo, część pierwsza nowej taryfy celnej, obejmująca 10 działów, była już przesłana do zaopinjowania Izbom P. H. i Rolniczym i obecnie opinje tych instytucyj zostały już przekazane sferom rządowym. Materjały do drugiej części nowej taryfy celnej będą również przesłane do zaopinjowania Izbom P. H. Druga część nowej taryfy celnej obejmuje w pierwszym rzędzie wytwory przemysłowe, a więc dział metalowo-mechaniczny, elektrotechniczny, środki transportowe, narzędzia i aparaty precyzyjne, broń i amunicję, konfekcję, oraz wszelkie inne wyroby, objęte 19 działem.

W razie szybkiego zaopinjowania drugiej części nowej taryfy celnej przez samorząd gospodarczy i organizacje przemysłowe, handlowe i t. d. należy się spodziewać przesłania Izbom Ustawodawczym całego projektu nowej taryfy celnej do uchwalenia jeszcze w końcu b. r.

Prawo i sąd w życiu gospodarczem

Odpowiedzialność osób prawnych za przestępstwa podatkowe.

W sprawie odpowiedzialności osób prawnych za przestępstwa przewidziane w art. 98—104 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. nr. 79 poz. 650) Ministerstwo Skarbu wyjaśniło co następue:

Zagadnienie na wstępie wymienione, było już kilkakrotnie przedmiotem orzeczeń Sądu Najwyższego.

W orzeczeniach swoich Sąd Najwyższy ustalił, że:

1. Zasadą odpowiedzialności za przestępstwa przewidziane w ustawie o podatku przemysłowym jest odpowiedzialność płatnika, niezależnie od tego, czy jest on osobą fizyczną, czy prawną.

2. Że jednak, o ile płatnikiem jest osoba prawna, odpowiedzialność ciąży na jej organach wzgl. na tych osobach fizycznych, które brały udział w popełnieniu przestępstwa. Gdy przestępstwo polega na zaniedbaniu obowiązków, ciążących na osobie prawnej, odpowiedzialność ponoszą członkowie zarządu.

3. Osoba prawna odpowiada posiłkowo za kary pieniężne, nałożone na jej pełnomocników, w razie ich niewypłacalności. Sąd Najwyższy wyszedł z założenia, że aczkolwiek płatnikiem, a więc podmiotem praw i obowiązków, wynikających z ustawy o podatku przemysłowym, może być osoba prawna, to jednak sprawcą przestępstw, przewidzianych w art. 98 i nast. ustawy może być jedynie osoba fizyczna, która w pierwszym rzędzie winna ponieść odpowiedzialność za swoją działalność sprzeczną z obowiązującemi przepisami prawnemi. Zgodnie z powyższem wszelkie kary zarówno grzywny jak i pozbawienie wolności należy wymierzyć wyłącznie osobie fizycznej, względnie kilku osobom fizycznym solidarnie. W wypadku popełnienia przestępstwa przez zaniedbanie ustawowo nakazanej czynności (delictum ommisivum) odpowiedzialność ponoszą wszyscy członkowie zarządu, obowiązani do przestrzegania wszelkich przepisów, dotyczących osoby prawnej jako płatnika.

Jak z powyższego wynika, Sąd Najwyższy przychylił się do zapatrywania, iż osoby, działające w imieniu osoby prawnej, posiadają charakter pełnomocników, czynności zaś ich, aczkolwiek zdziałane w imieniu osoby prawnej nie przestają być czynami odrębnemi od działalności osoby prawnej jako ich mocodawcy. Skoro zaś zgodnie z podstawowemi zasadami prawa karnego, każdy może odpowiadać jedynie za własne czyny, również i w niniejszym wypadku, przedmiotem kar przewidzianych w art. 98 i nast. cyt. ustawy mogą być jedynie osoby fizyczne.

Pewien wyłom w powyższej zasadzie stanowi art. 118 ustawy o podatku przemysłowym, przewidujący odpowiedzialność posiłkową płatnika za działalność swojego pełnomocnika. Przepis powyższy tłumaczy okoliczność, iż przewidziane w omawianej ustawie kary pieniężne, mają również charakter ryczałtowego odszkodowania, wobec czego zastosowano pewnego rodzaju odpowiedzialność cywilną i materjalną mocodawcy za szkody wyrządzone działalnością pełnomocnika (wyrok Sądu Najw. z dnia 12. 10. 1926, przytoczony w okólniku Ministerstwa Skarbu z dnia 20. 1. 1927 r. L. Dz. P. O. 1166/III.

Reasumując powyższe wywody, wypadnie uznać, iż w orzeczeniach karnych, opartych na art. 98 i następ. ustawy o podatku przemysłowym, należy wymienić osobę fizyczną, jako obowiązaną do uiszczenia grzywny. O ile osoba, która popełniła przestępstwo, działała jako pełnomocnik osoby prawnej, należy tę okoliczność wyraźnie zaznaczyć, a to celem zapewnienia odpowiedzialności majątkowej osoby prawnej zgodnie z art. 118 cyt. ustawy.

O ileby wreszcie popełniono przestępstwo przez zaniedbanie obowiązków ciążących ustawowo na płatniku, odpowiedzialność ponoszą wszyscy członkowie zarządu solidarnie, przyczem każdego należy wymienić odrębnie. Wyjątkowo, o ileby czynności zarządu osoby prawnej były podzielone między poszczególnych członków zarządu, należy pociągnąć do odpowiedzialności jedynie tych, w których zakresie działania leży niewykonana czynność.

W związku z powyższem uchyla się wyjaśnienie zawarte w okólniku N. 261 z dnia 22 października 1928 r. N. D. V. 6472/28.

Jednocześnie zaznacza się, że powyższe wyjaśnienia mają odpowiednie zastosowanie do przepisów karnych, zawartych w innych ustawach podatkowych, a w szczególności do przekroczeń z art. 91—94 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Okólnik z dnia 5 marca 1931 r. L. dz. V. 662/4/31).

Wynagrodzenie wypłacone innym fabrykantom za odstąpienie prawa do produkcji stanowi obrót handlowy.

Sporne między stronami jest, czy na zasadzie art. 5. p. 7 ustawy o państwowym podatku przemysłowym z podstaw wymiaru podatku przemysłowego, to znaczy, od sumy obrotu przedsiębiorstwa fabryki drożdży winno być potrącone wynagrodzenie, wypłacone „Zrzeszeniu producentów drożdży“, Spółce z ogr. odp. jako komisowe za sprzedaż drożdży oraz odszkodowanie, wypłacone innym fabrykom drożdży za odstąpienie skarżącej firmie części przyznanego im kontyngentu.

Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważając zarzuty skargi, uznał je za chybione. Jak wynika bowiem z treści art. 5. p. 7 ustawy określa on ściśle, co w przedsiębiorstwach przemysłowych, wydobywających surowce, albo produkujących wyroby z wydobytych surowców, należy uważać za obrót, podlegający opodatkowaniu. W szczególności w ramach tego przepisu za obrót uważa się sumę przychodu brutto za surowce, półfabrykaty i gotowe wyroby, tak sprzedane za gotówkę, jak i wymienione lub sprzedane na kredyt. Sumę przychodu brutto zaś stanowi, jak to już Najwyższy Trybunał Administracyjny w szeregach swoich wyrobów wywiódł i uzasadnił „pełny ekwiwalent, należny sprzedającemu z tytułu sprzedaży swych produktów“. Otóż w konkretnym przypadku tak prowizja wypłacona komisantowi, jak i wynagrodzenie, wypłacone innym fabrykantom za odstąpienie parwa kontyngentu do wyrobu drożdży nie mogą być potrącone od obrotu, albowiem stanowią one integralną część kosztów handlowych i narówni z innemi kosztami stanowią jeden z czynników ustalenia ceny produktu, a więc sumy przychodu brutto. Z tych powodów skargę należało oddalić jako nieuzasadnioną. (Wyrok N. T. A. L. rej. 270/29).

Samowolne zaprzestanie pracy przez pracownika.

Pracownik odrzucający żądanie pracodawcy pełnienia usług ponad normy ustawowe, nie jest przez to uprawniony do zaprzestrzania pełnienia usług wogóle (orzeczenie N. S. w sprawie III R. W. 2559/30).

X zaskarżył swego pracodawcę o zapłatę pewnej kwoty jako rzekomo mu należnej wobec bezprawnego zerwania umowy o pracę za 3 miesięczny okres wypowiedzenia i niewykorzystany urlop.

W trakcie przewodu sądowego ustalono, że godziny urzędowe w zakładzie pracy, gdzie X był zatrudniony, były ściśle oznaczone, jednak czas pracy nie został umówiony. Powód zaniedbywał się w pracy, a gdy został przez swego pracodawcę wezwany dla wyrobienia zaległości bez względu na potrzebny na to czas, to wtedy odmówił temu żądaniu, wyrażając się „wobec tego dziękuję", co pracodawca przyjął do wiadomości i w tym samym dniu zwolnił X z pracy.

Sąd 1-ej instancji oddalił żądanie powoda, lecz Sąd Odwoławczy zmienił ten wyrok i zasądził poszukiwaną sumę od pracodawcy, wychodząc z założenia, że żądanie od powoda pracowania ponad obowiązujące w zakładzie pracy godziny było przeciwne umowie o pracę i powód na te nowe warunki był uprawniony się nie zgodzić.

Sąd Najwyższy, o który oparła się sprawa, uchylił jednak wyrok Sądu Odwoławczego i wyjaśnił, że niesłuszne jest zapatrywanie Sądu, jakoby pracodawca bezprawnie w danym wypadku rozwiązał umowę o pracy. Przyjąwszy bowiem, że żądanie pracodawcy wychodziło poza ramy o pracę i pracownik słusznie odrzucił żądanie pracowania w godzinach nadliczbowych, to jednak pierwotnie zawarta umowa obowiązywała obie strony wobec czego powód obowiązany był w dalszym ciągu przychodzić do pracy i pełnić swoje obowiązki w normalnych godzinach. Tymczasem powód podziękował za pracę i nie pełnił jej nadal, ani też nie oświadczył gotowości dalszego pełnienia pracy na dawnych warunkach. W tych warunkach z uwagi na to, że powód odmówił pełnienia usług nawet na warunkach pierwotnej umowy, przeto uznać należy, że roszczenia jego o wynagrodzenie za 3 miesięczny okres wypowiedzenia i niewykorzystany urlop są niesłuszne.

Podwyżka opłat za paszporty zagraniczne.

Jednocześnie z zarządzeniami zmierzającemi do zmniejszenia wydatków państwowych czynione są zarządzenia zmierzające do podniesienia w pewnych dziedzinach wpływów skarbowych. Do zarządzeń tych należy podniesienie opłat pobieranych za paszporty na wyjazd zagranicę, które weszło w życie w dniu 27 ubm. (Dz. U. R. P. nr. 56/31 poz. 460).

Nowe opłaty wyznaczono: za paszport na wyjazd jednorazowy zamiast 100 zł. — 200, za paszport wielokrotny zamiast 250 — 350 zł.

Opłaty za paszporty ulgowe na wyjazd zagranicę w celach handlowych (25 zł.) utrzymano bez zmiany, jak również opłatę za paszport ulgowy na wyjazd zagranicę w celach kuracyjnych, naukowych itp. (20 złotych). Opłaty za paszporty ulgowe nie uległy zmianie dlatego, iż wysokość ich uregulowana jest ustawowo.

Wykładnia ustawy o opłatach stemplowych.

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu w nr. 16 poz. 260 na rok 1931 zamieszcza wykładnię ustawy o opłatach stemplowych, ustaloną przez Ministerstwo Skarbu, a dotyczącą opłat od pism wiążących się z postępowaniem celnem.

Targi Wschodnie

Tegoroczna kampanja Targów Wschodnich budzi żywe zainteresowanie w Austrji.

Szczególne zainteresowanie możliwościami handlowemi, jakie w dobie ostrego przesilenia gospodarczego nastręcza odpowiednie wyzyskanie aparatu Targów Wschodnich podczas tegorocznej ich kampanji, objawia się w Austrji. Dowodem tego jest zwłaszcza silny i wczesny w bieżącym roku napływ zgłoszeń ze strony tamtejszych wystawców. Odnośną propagandę rozwija z właściwą sobie energją przedewszystkiem Austrjacko-Polska Izba Handlowa, która w zrozumieniu ważności terenu austrjackiego dla eksportu rolniczych produktów polskich, pracuje od szeregu lat nad zacieśnieniem stosunków handlowych między obu krajami. Niezależnie od tego wystąpiła Izba dla Handlu i Przemysłu w Wiedniu ze skuteczną akcją zainteresowania gospodarczych sfer austrjackich Targami Wschodniemi, zwracając w specjalnych okólnikach uwagę wszystkich Izb Handlowych i korporacyj przemysłowo-gospodarczych w całej Austrji, oraz gospodarczych Związków Krajowych w Styrji, Karyntji, Tyrolu, Dolnej i Górnej Austrji, Solnogrodzie i Burgenlandzie na doniosłe znaczenie, jakie po dziesięcioletnich doświadczeniach sądząc dla ożywienia wymiany dóbr między Polską a Austrją mieć może utrzymywanie trwałego kontaktu z rynkiem polskim za pośrednictwem Targów Wschodnich. Do analogicznej akcji przystąpił ponadto Centralny Związek Przemysłu Austrjackiego i Gremjum Kupiectwa Wiedeńskiego, uważając, że praktycznie wypróbowane już walory handlowe dorocznej rewji Targów Wschodnich powinny być, szczególnie w okresie srożącej się depresji gospodarczej w całej pełni wyzyskane dla przywrócenia do właściwego poziomu obniżających się wciąż pod wpływem światowego kryzysu obrotów handlowych między Polską a Austrją.

Udział Węgier w XI Targach Wschodnich

Izba Węgiersko-Polska w Budapeszcie, która już w zeszłym roku pod egidą węgierskiego Ministerstwa Rolnictwa i przy udziale tamtejszego Państw. Instytutu Rolniczo-Eksportowego doprowadziła do pomyślnego skutku z okazji jubileuszowej kampanji Targów Wschodnich urządzenie osobnego pawilonu z kolekcją produktów węgierskich, organizuje i w bieżącym roku podobną grupę. Będzie ona w każdym razie utworzona, jakkolwiek co do formy tego wspólnego wystąpiena wystawców węgierskich nie zadecydowano jeszcze, czy ograniczy się ona tylko do artykułów spożywczych, jak wino i owoce, czy też obejmie, jak w zeszłym roku, szerszy zakres tamtejszej produkcji.

Różne

Skład Rady Naczelnej Zrzeszenia Związków Przemysłowych Zachodniej i Południowej Polski.

Po przeprowadzeniu wyborów do Zarządu poszczególnych organizacyj, wchodzących w skład Zrzeszenia, i odbyciu ostatniego zjazdu delegatów Zrzeszenia, skompletowano skład Rady Naczelnej Zrzeszenia Związków Przemysłowych Zachodniej i Południowej Polski, jak następuje:

A. Prezydjum:

Prezes:

Seweryn Samulski, Prezes Związku Fabrykantów i Prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu.

Wiceprezesi:

1. Dr. Jerzy Aulich, dyrektor firmy S. W. Niemojewski S. A. w Bielsku.
2. Dr. Konrad Kasperowicz, naczelny dyrektor fabryki sygnałów kolejowych C. Fiebrandt w Bydgoszczy.
3. Inż. Prof. Antoni Schimitzek, Prezes Związku Przemysłowców w Krakowie.
4. Inż. Kazimierz Żardecki, Prezes Centralnego Związku Przemysłowców we Lwowie, Dyrektor Miejskiego Zakładu Gazowego we Lwowie.
5. Jan Rzymełka, naczelny dyrektor firmy „Natronag" S. A. Fabryka papieru i celulozy w Ka-

letach. Prezes Związku Gospodarczego Przemysłu Przetwórczego w Katowicach.

B. Delegaci do Rady Nadzorczej:

a) ze Związku Przemysłowców Bielska, Białej i Okolicy:
1. Prezes Dr. Fedor Weinschenck, właściciel firmy G. Josephy's Erben, fabryka maszyn w Bielsku.
2. Wiceprezes Juljusz Deutsch, współwłaściciel firmy Bracia Deutsch, fabryka juty w Bielsku.
3. Wiceprezes Dr. Maurycy Heilpern, współwłaściciel firmy Bracia Heilpern w Bielsku.
4. Wiceprezes Edward Zajączek, właściciel firmy Edward Zającezk, fabryka sukna w Kętach.

b) ze Związku Fabrykantów w Bydgoszczy:
1. Inż. Tadeusz Mieczkowski, Dyrektor Firmy „Impregnacja".
2. Dyr. Władysław Tołłoczko, nacz. Dyrektor Zakładów „Solvay" w Mątwach.
3. Władysław Namysłowski, nacz. Dyrektor fabr. wapna i cementu w Pechcinie.
4. Mieczysław Tombiński, Dyrektor firmy „Kabel Polski".
5. Prezes Inż. Teofil Wdziękoński.

c) ze Związku Gospodarczego Przemysłu Przetwórczego w Katowicach:
1. Antoni Balcer, Dyrektor firmy Mikołowskie Zakłady Metalurgiczne w Mikołowie, Członek Zarządu powyższego Związku.
2. Wiceprezes inż. Stanisław Gryger.

d) ze Związku Przemysłowców w Krakowie:
1. Inż. Zdzisław Krudzielski, dyrektor S. A. Fabryki Portland Cementu „Szczakowa" w Szczakowie.
2. Inż. Henryk Kułakowski, dyrektor Zakładów „Solvay" w Krakowie.
3. Dr. Ludwik Merz, Wiceprezes Związku Przemysłowców w Krakowie.
4. Inż. Wiktor Scherer, właściciel firmy „Multum" w Krakowie.

e) z Centralnego Związku Przemysłowców we Lwowie:
1. Inż. Władysław Matzke, Wiceprezes Centralnego Związku Przemysłowców we Lwowie, Dyrektor firmy „Radziwiłł, Wimmer i Żeleńscy".
2. Dr. Jan Rucker, Wiceprezes Centralnego Związku Przemysłowców we Lwowie, właściciel fabryki konserw.
3. Inż. Józef Gajl, zastępca Generalnego Dyrektora Koncernu Naftowego „Małopolska" we Lwowie.
4. Alfred Frenkel, Wiceprezes Centralnego Związku Przemysłowców we Lwowie, właściciel młyna w Przemyślu.

f) ze Związku Fabrykantów w Poznaniu:
1. Dyrektor Franciszek Maciejewski w Poznaniu.
2. Konsul Ignacy Niedbał w Poznaniu.
3. Leon Szczepanowski, przemysłowiec w Poznaniu.
4. Bolesław Kasprowicz w Gnieźnie.

C. Członkowie Rady Naczelnej z urzędu:

a) Delegaci Związków, urzędujący w Warszawie:
1. Dr. Baron Roger Battaglia, Delegat Związku Przemysłowców w Krakowie.
2. Dr. Marjan Niemczewski, Delegat Związku Przemysłowców Bielska, Białej i Okolicy.

b) Członkowie Dyrekcji Zrzeszonych Związków:
1. Dr. Herman Wenzel, dyrektor Związku Przemysłowców Bielska, Białej i Okolicy.
2. Mieczysław Opuszyński, Wicedyrektor Związku Przemysłowców Bielska, Białej i Okolicy.
3. Dr. Emil Berulla, Dyrektor Związku Gosp. Przem. Przetw. w Katowicach.
4. Tadeusz Rawicki, Dyrektor Centralnego Związku Przemysłowców we Lwowie.
5. Franciszek Łyczywek, Dyrektor Związku Fabrykantów w Poznaniu.
6. Dr. Zygmunt Jarszyński, Dyrektor Związku Przemysłowców w Krakowie.
7. Dr. Tadeusz Szpitzer, Wicedyrektor Związku Przemysłowców w Krakowie.
8. Radca Bolesław Nieświatowski, Wicesekretarz Związku Przemysłowców w Krakowie.

D. Członkowie Komisji Rewizyjnej:

1. Inż. Oskar Deutsch ze Związku Przemysłowców Bielska, Białej i Okolicy.
2. Józef Iwicki, Dyrektor Fabryki Maszyn w Piotrkowicach.
3. Konsul Dr. Tadeusz Bednarski ze Związku Przemysłowców w Krakowie.

Polsko-amerykański traktat handlowy.

Podpisany ostatnio w Waszyngtonie traktat polsko-amerykański skonstruowany jest na wzór innych traktatów, zawieranych przez Stany Zjednoczone z różnemi państwami, jednak z pewnemi odchyleniami koniecznemi, jeśli chodzi o stosunki z Polską. Traktat handlowy polsko-amerykański obejmuje całokształt stosunków między obu państwami i podzielony jest na odpowiednie części. Część I dotyczy osiedlenia i praw obywateli obu państw na terenie drugiego państwa. Traktat szczegółowo omawia prawa handlowe obywateli, a więc udział w spółkach akcyjnych, w spółkach z ogr. odp. i innych wszelkiego rodzaju przedsiębiorstwach. Traktat rozszerza bardzo poważnie uprawnienia konsulatów polskich na terenie Stanów Zjedn., umożliwiając im roztoczenie opieki nad polską emigracją i zapewniając bliższe z nią stosunki. Sprawa ta jest szczegółowo omówiona w specjalnym dziale konsularnym traktatu. Inna część tratktatu dotyczy spraw celnych, przyczem zaznaczyć należy, iż traktat jest oparty na klauzuli największego uprzywilejowania. Traktat ten niewątpliwie wpłynie na rozszerzenie stosunków handlowych między obu krajami, przyczem należy mieć nadzieję, iż wywóz polski do Stanów Zjedn.,stanowiący nikły tylko procent przywozu amerykańskiego, wzrośnie.

Z Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Urząd Wojewódzki w Poznaniu otrzymał od Ministerstwa Przemysłu i Handlu pod datą 10. VI. 31 rł (l. dz. Pw. 1780) pismo, którego odpis przesłał nam z prośbą zakomunikowania go P. T. Członkom. Pismo brzmi:

„Przy wykonywaniu przez polskie przedsiębiorsfwa zamówień dla zagranicznych odbiorców zachodzi często konieczność kontrolowania zamówienia podczas jego wykonywania względnie odbioru na miejscu w fabryce, które to czynności spełniają delegowani przez odbiorcę fachowcy, obywatele zagraniczni. Jakkolwiek owi delegaci posiadają z reguły niezbędne pełnomocnictwa, to jednakże jest pożądane, aby w celu uniknięcia ewentualnych nieporozumień zainteresowane przedsiębiorstwa krajowe uprzedzały odnośne Urzędy Wojewódzkie o mającym nastąpić przyjeździe takiej delegacji."

Gdynia — siedzibą Izby Przemysłowo-Handlowej.

Minister Przemysłu i Handlu, korzystając z uprawnień, nadanych mu ustawą o Izbach przemysłowo-handlowych, zmienił swoje rozporządzenie z dnia 30. 11. 27 r. w tym kierunku, że siedzibą Izby Przemysłowo-Handlowej okręgu województwa pomorskiego będzie zamiast Grudziądza — Gdynia.

Rozporządzenie to ukazało się w Dzienniku Ustaw Nr. 53/31 i weszło w życie dnia 13 czerwca 1931 r.

Równocześnie Izba podaje do wiadomości, że z dniem 15 czerwca b. r. upłynęła kadencja urzędowania wiceprezesa Izby p. inż. Zbigniewa Jagodzińskie-

Ochrona Kredytu

w Handlu i Przemyśle Tow. Zap. w Poznaniu, zwołuje

WALNE ZEBRANIE

na dzień 27 lipca 1931 r. o godz. 18-tej

na salce posiedzeń Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, ul. Mickiewicza 31.

Porządek obrad podano P. T. członkom listownie.

---

go, który pełnił przez ubiegłe trzy miesiące obowiązki Prezesa Izby. W myśl § 9 statutu Izby przechodzi urzędowanie w zastępstwie Prezesa Izby na Wiceprezesa p. Bronisława Hozakowskiego. Pełnienie obowiązków Prezesa trwać będzie do dnia 15 września b. r., o ile w międzyczasie nie nastąpi wybór Prezesa Izby.

Nowa olejarnia na Śląsku.

Zawodwy Związek Śląskiego Przemysłu Mydlarskiego i Tłuszczowego powziął jednomyślną uchwałę wybudowania olejarni, w celu uniezależnienia zrzeszonych fabryk w zaopatrywaniu się w surowiec. Nowa fabryka ma być zarejestrowana pod nazwą „Śląska Olejarnia", Sp. z o. o. w Katowicach. Jako założyciele przystępują wszyscy członkowie Związku w równych częściach. Prace przygotowawcze do budowy nowej fabryki mają być rozpoczęte niezwłocznie. Jednocześnie Związek skierował dwa telegramy: do Min. Skarbu oraz Min. Przem. i Handlu, w których protestuje przeciwko udzieleniu monpolowej koncesji na budowę olejarni przez koncern „Unilever". Powstanie fabryki na projektowanych przez ten koncern warunkach doprowadziłoby do całkowitego upadku wszystkie polskie mydlarnie i fabryki tłuszczowe. W interesie polskiego przemysłu, tego rodzaju monopolistyczne zamiary zagranicznego koncernu, nie przynoszące żadnego pożytku, należy odrzucić.

Turystyka w Wielkopolsce i Poznaniu.

Dzięki inicjatywie Prezydenta Miasta utworzono przy Targach Poznańskich Wydział Turystyki na m. Poznań, do zakresu działania którego należy skierowywanie wycieczek do m. Poznania, dostarczanie kwater masowych i w hotelach, oprowadzanie po mieście i jego zabytkach oraz wyżywienie. W gmachu administracyjnym Targów Poznańskich mieszczą się również Polskie Towarzystwo Krajoznawcze, Touring Klub oraz Towarzystwo Tatrzańskie. Godziny urzędowania, za wyjątkiem niedziel i świąt, od godz. 8 do 15 i od 17 do 19.

F. K. ZIÓŁKOWSKI i Sp.

Telefon 79-28 **Poznań, Górna Wilda 122/24** Telefon 79-28

Zakłady Graficzne-Fabryka Kartonaży-Offset-Litografja-Typografja.

Były kierownik administracyjny

pierwszy prokurent wielkiej fabryki, dobry organizator i kalkulator obejmie odpowiednią posadę zaraz lub przyjmie generalne przedstawicielstwo poważnych firm na b. dzielnicę pruską. Oferty proszę złożyć do **Związku Fabrykantów Poznań, ul. Rzeczypospolitej 1.**

Absolwent Uczelni Tech.

im. Wawelberga w Warszawie, lat 29, zdolny i energiczny, mający już pięcio-letnią praktykę: mianowicie po roku biurowej i bankowej i trzy lata w fabrykach chemicznych w ruchu i laboratorjum, zaawansowany w technologji chemicznej jak i jej aparaturze, obeznany dokładnie w obsłudze kotłów i elektrotechniką, biegły w buchalterji, piszący szybko na maszynie, władający w piśmie i słowie językami: polskim, niemieckim, angielskim, pragnie objąć posadę chemika względnie inną w dziedzinie chemicznej. Bliższe infor. w Związku Fabrykantów, Rzeczypospolitej 1.

Wyroby firm krajowych, godne polecenia:

Ceny ogłoszeń w dziale niniejszym wynoszą 25,— zł za 1 wiersz na rok 1931.

Barwniki nietrujące
Domagalski i Ska., Poznań, św. Marcin 34 i Garncarska 8.

Bielizna
Jan Ebertowski w Poznaniu, ul. Wroniecka 6/8 tel. 2160-2825.
W. Rakowski w Poznaniu, ulica Pocztowa 1.

Chemikalja
Wszelkie dla aptek, drogeryj i fabryk dostarcza firma R. Barcikowski S. A. Poznań.

Czekolady, Konfekty Cukierki i Drażetki
Venetia Sp. Akc. Poznań, ul. Dąbrowskiego 97 — Telefon 69-65

Druki
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122.
Drukarnia Polska, T. A. w Poznaniu, ul. św. Marcin 70.

Dezynfekcyjne środki
Wszelkie dla aptek, drogerji i fabryk dostarcza firma R. Barcikowski S. A. Poznań.

Dębina stolarska, dębowe dykty
B. Bystrzycki T. A. Orzechowo

Materace pat. taśmowe
które są najtańsze, najlepsze i najwygodniejsze poleca „Ina“ Fabryka Materacy i Łóżek Metalowych, Poznań. ulica Mickiewicza 15, tel. 7660 i 5352. Każdy kupujący powinien żądać tylko materac „Ina“.

Dezynfekcyjne środki, lyzol, kreolina
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „B L A S K“, Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Gazety
Kurjer Poznański, św. Marcin 70.
Orędownik Wielkopolski, ulica św. Marcin 70.

Instalacje
W. i St. Hedinger w Poznaniu, ul. św. Marcin 26.

Konfekcja męska
Lewandowski i Ska w Poznaniu ul. Wielka 11.
F. Lisiecki, Poznań, Stary Rynek 10.

Krawaty, szelki, rękawiczki i chusteczki
Hałas i Kajetaniak w Poznaniu, ulica Wielka 10.

Kuchenki gazowe
dostarcza: „Wiepofana“ Tow. Akc. w Poznaniu, Dąbrowskiego 81.

Lakiery i pokosty
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „B L A S K“, Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Litograficzne druki
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu Górna Wilda 122

Mydła
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „B L A S K“, Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Maszyny rolnicze
H. Cegielski Sp. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.
Centrala Pługów Parowych Poznań, ul. Piotra Wawrzyniaka 28—30.

Mydło szare (miękkie)
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „B L A S K“, Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Okna, drzwi, architektura wewnętrzna
Zjednoczone Zakłady Stolarskie, Witajewski i Wojciechowski w Poznaniu, ul. Wybickiego 13-14

Odlewy żeliwne
gatunkowe, dostarcza: „Wiepofana“ Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Oleje eterycz. i esencje
Domagalski i Ska. w Poznaniu, św. Marcin 34

Opakow. i kartonaże
F. K. Ziółkowski i Ska, Poznań, Górna Wilda 122.

Rowery, części rowerowe
„Inventia“ Spółka Akcyjna, Poznań

Siatki druciane
„Drutownia—Poznań“ fabryka siatek i płotów druc. oraz tkanin metalowych, drutu kolcz. Poznań, ul. św. Marcin 45 a tel 24-01.

Samochody
Brzeskiauto Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 29

Ruszta
ze specjalnego stopu żeliwa, tak dla palenisk stałych, jak ruchomych, dostarcza: „Wiepofana“ Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Sztuczny nawóz
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „B L A S K“, Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Transport towarów
C. Hartwig, Sp. Akc. w Poznaniu ul. Towarowa 20.

Tokarki typu ciężkiego
model T 325 o wzniesieniu kłów 325/750 mm. i rozstawieniu 1500 i 2500 mm., dostarcza: „Wiepofana“ Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Tokarki precyzyjne
model TN 180 o wzniesieniu kłów 180/300 mm i przy rozstawieniu 1000, 1500, 2000 i 2500 mm. dostarcza: Wiepofana“ Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Wagony i Parowozy
H. Cegielski Sp. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.

Wódki
„Akwawit“ Tow. Akc. w Poznaniu, ulica Cieszkowskiego 5.

Wiertarki słupkowe
stołowe oraz szlifierki słupkowe stołowe dostarcza: „Wiepofana“ Tow. Akc w Poznaniu, ulica Dąbrowskiego 81.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1 — Czcionkami Drukarni Polskiej S. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny Dyrektor Franciszek Łyczywek.